

Tematickému zaměření dalšího vzdělávání vedení základních škol odpovídá také postoj k potřebám, které mají v souvislosti s výkonem své činnosti ředitelé škol. Pro zlepšení kvality své řídicí práce by potřebovali zajištění podpory zejména v oblasti právních předpisů (tuto oblast uvedla více než polovina ředitelů škol) a znalosti a dovednosti v ekonomické a finanční oblasti (34,6 % ředitelů). Vzhledem k připravovaným změnám souvisejícím se společným vzděláváním vyjádřilo potřebu podpory pedagogické práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami 35,7 % ředitelů škol (tento požadavek úzce souvisí také s potřebami vzdělávání v ekonomické oblasti).

2.1.4.2 Učitelé základních škol

Podle výkazu MŠMT splňuje 94,3 % pedagogů působících v základním vzdělávání v České republice požadavek odborné kvalifikace, mírně vyšší je podíl odborně kvalifikovaných pedagogů na 2. stupni ZŠ (94,9 % oproti 93,7 % na 1. stupni). Kvalifikovanost je podstatně vyšší v plně organizovaných základních školách (94,8 %) než v neúplných základních školách s pouze 1. stupněm (87,4 %). V regionálním členění působí nejvyšší podíl odborně kvalifikovaných pedagogů v Jihomoravském kraji (97,7 %) a v Jihočeském kraji (97,6 %). Naopak v krajích Karlovarském a Středočeském působí těchto pedagogů nejméně (87,1 % a 89 %).

Přestože právní předpisy požadují pro výuku v základní škole pouze kvalifikaci pro 1., resp. pro 2. stupeň, ČŠI zjišťovala dotazováním ředitelů škol také aprobovanost pro výuku daného vyučovacího předmětu, a to zejména na 2. stupni. Sami ředitelé škol kladou na aprobovanost stále velký důraz, a protože zodpovídají za kvalitu vzdělávání, snaží se ji zajišťovat v co nejvyšší míře. V hodnocených školách vzdělávali v 77,7 % hodin odborně kvalifikovaní učitelé, kteří vystudovali vyučovaný obor v rámci své vysokoškolské přípravy na učitelskou profesi, tzn. měli příslušnou aprobaci.

Po nabytí účinnosti novely zákona č. 563/2004 Sb. bylo stanoveno několik oblastí výjimek z požadavku získání odborné kvalifikace předepsaným studiem. Bez splnění požadavku odborné kvalifikace, avšak za splnění možných výjimek, vykonával přímou vyučovací činnost v hodnocených základních školách průměrně jeden pedagog, tento jev se vyskytl ve 49,5 % hodnocených škol.

Míra odborné kvalifikovanosti pedagogů patřila ke sledovaným ukazatelům při hospitační činnosti ČŠI ve výuce. Podíl odborně kvalifikovaných pedagogů činil v hospitované výuce celkem 90,4 %, nejlépe byla zajištěna ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda, Člověk a společnost, Matematika a její aplikace a Český jazyk a literatura. Do této nejlépe zajištěné skupiny patřily také předměty speciálně pedagogické péče. Naopak nejmenší podíl kvalifikovaných pedagogů vyučuje vyučovací předměty spadající do vzdělávacích oblastí Informační a komunikační technologie a Člověk a svět práce.

Při hospitační činnosti ČŠI zjistila, že nejvyšší podíl odborně kvalifikovaných pedagogů vyučoval v základních školách Jihočeského kraje, naopak nejnižší v Karlovarském kraji. Zjištění ČŠI z hospitací ve výuce tak odpovídají celorepublikové statistice.

Ve školním roce 2015/2016 činil průměrný věk učitelů v navštívených školách 44,9 roku (dlouhodobě neměnný trend), vyšší věkový průměr vykazovali učitelé plně organizovaných základních škol. Průměrná délka praxe učitelů 19,4 roku, sledovaným parametrem byla také délka praxe pedagoga na právě hodnocené škole, průměrná délka tedy činila 12,9 roku. Na neúplných školách s pouze 1. stupněm byl zjištěn jak nižší věk učitelů, tak kratší délka jejich pedagogické praxe.

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků patří k zásadním úkolům vedení škol. Management školy pečuje o odborný rozvoj pedagogického sboru různými formami, nejčastěji prostřednictvím plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Organizace dalšího vzdělávání je také jedním z nejdůležitějších nástrojů ředitele školy k předcházení a eliminaci případných personálních rizik (z nichž nejčastější jsou nekvalifikovanost peda-